

ชื่อเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อสายอาชีพ ในเขตตรวจราชการที่ 15
ผู้ศึกษาวิจัย ว่าที่ ร.ต. ไวรโรจน์ สิงห์ไทรภพ

หน่วยงาน สำนักงานศึกษาธิการภาค 15

เลขที่ 2 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาในการทำการศึกษาริวิจัย 1 ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559

การศึกษา เรื่อง “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อสายอาชีพ ในเขตตรวจราชการที่ 15” ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการศึกษาต่อสายอาชีพของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการศึกษาต่อสายอาชีพของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 15 และเพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาต่อสายอาชีพของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 15 โดยมีกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ผู้ปกครองของนักเรียน ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โดยมีสถานศึกษา รวมทั้งหมด จำนวน 556 แห่ง

จากนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประสงค์ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสนใจเข้าศึกษาในสายอาชีพให้มากขึ้นกว่าสายสามัญ เพื่อส่งเสริมอาชีพและลดปัญหาการว่างงาน ซึ่งในพื้นที่ 4 จังหวัดทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ยังไม่สามารถทำได้ถึงเป้าหมายตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้ การศึกษาจึงได้ทำเครื่องมือสอบถามฯ ความเห็น นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ผู้ปกครองของนักเรียนผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 15 ปีการศึกษา 2558 โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในเขตตรวจราชการที่ 15 และผู้ปกครองของสถานศึกษา นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จากสถานศึกษาจำนวน 55 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 880 คนซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในสถานศึกษาแต่ละสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 คน ครู จำนวน 36 คน และผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 36 คน

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อสายอาชีพ ในเขตตรวจราชการที่ 15 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่าจากสภาพปัญหา และความต้องการ ในทางการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อสายอาชีพนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ 6 ด้าน 41 ปัจจัย มีปัจจัยที่มีอิทธิพลในการส่งเสริมให้นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อสายอาชีพอยู่ในระดับมากตามลำดับมี 1) ด้านหลักสูตรและวิชาการ 2) ด้านเศรษฐกิจและการเงิน 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการตลาด 4) ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียน 5) ด้านอาคารสถานที่และการอำนวยความสะดวก 6) ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถานศึกษา มีเพียงด้านที่เดียวที่ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจเพราะอาจไม่ทราบข้อมูล หรือไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบให้ทราบเพียงพอที่ตัดสินใจได้ว่ามีผลมากหรือน้อยเพียงใด

ด้านหลักสูตรและวิชาการ ควรพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีทั้งความรู้ ความสามารถ และเป็นคนที่มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจ จนสำเร็จการศึกษาได้ทุกคนและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ และหลักสูตรการสอนวิชาชีพควรผลิตคนให้ตรงตามตลาดแรงงานต้องการ และความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้นักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วมีงานทำสามารถประกอบกิจการในท้องถิ่นหรือภูมิภาค

ด้านเศรษฐกิจและการเงิน ควรปรับค่าเล่าเรียนให้ไม่สูงเกินไป เนื่องจากมีความเห็นว่าค่าเล่าเรียนมีอัตราสูง และต้องซื้อวัสดุฝึกอีก จึงทำให้ต้นทุนในการศึกษาสูง และจัดให้มีทุนเรียนฟรีสำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษหรือเรียนดีนักศึกษาที่ด้อยโอกาสและยากจน และสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน

ด้านอาคารสถานที่และการอำนวยความสะดวก ควรจัดสรรอาคาร สถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน อย่างเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา และจัดหาวัสดุฝึกไว้ให้นักศึกษาได้ฝึกโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่ายจากนักศึกษา

ด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงสถานศึกษา ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ ยกย่องเชิดชูเกียรตินักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ทั้งการประกอบอาชีพ หรือ ศึกษาต่อ เพื่อเป็นแบบอย่างและความหวังของกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าศึกษาสายอาชีพ และรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายสถานศึกษาระดับมัธยมต้น เพื่อให้เห็นโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพและโอกาสในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาหรือการสร้างธุรกิจส่วนตัว

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการตลาดแรงงาน ควรมีการประสานและประชาสัมพันธ์ กับสถานประกอบการ และตลาดแรงงานได้รับทราบ ว่าได้มีนักศึกษาได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆเป็นจำนวนเท่าไร และมีนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ผลงานดีเด่นด้านใดบ้าง อีกด้านหนึ่งก็ประสานเพื่อขอข้อมูลความต้องการด้านแรงงานของตลาดแรงงานมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้รับทราบ

ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรมีเพื่อนรหัส(Buddy) ที่คอยดูแลความประพฤติซึ่งกันและกัน โดยเพื่อนรหัสได้ทราบปัญหาของเพื่อนนักเรียน และเพื่อนรหัสต้องคอยช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งยังต้องรายงานให้ผู้บริหาร หรืออาจารย์ที่ปรึกษาทราบ ปัญหาและสามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำได้อย่างถูกต้อง ทั้งในด้านการศึกษาและความประพฤติ

ข้อเสนอแนะ แนวทางในการขับเคลื่อน ตามนโยบายให้สามารถบรรลุเป้าหมาย

1. จัดทำโรดแมป (RoadMap) แผนและยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนนโยบาย สู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย
2. จัดทำโครงการในการส่งเสริมให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ

3. แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามนโยบายในเรื่องนี้โดยตรง ไม่จำกัดจำนวนคณะทำงาน เพื่อให้ครอบคลุมในทุกประเด็นการทำงาน โดยให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน มีการประสานระหว่างคณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการที่ได้มีรูปแบบ
4. ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือกลุ่มเป้าหมายทั้งหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา(สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา(สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และสถานศึกษาเป้าหมาย ในการแนะแนวการศึกษาต่อสายอาชีพ
5. มีการนิเทศ ติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ตลอดระยะเวลาปีการศึกษา
6. ประชุมสัมมนาประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน ปรับแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
7. มีการสรุปผลการดำเนินการ รายงานสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ รายงานผู้บังคับบัญชาและต้นสังกัดให้ทราบผล

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

1.เนื่องการศึกษาอยู่กับกลุ่มเป้าหมายที่มีบริบทในทางพื้นที่มีภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตแนวคิด ที่ลักษณะเฉพาะที่ในภาคเหนือเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาในภูมิภาคอื่นที่มีบริบทที่แตกต่าง ในภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้

2.ควรศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เลือกลงศึกษาต่อสายอาชีพ โดยจำแนกตามสาขาอาชีพ เพื่อทราบความต้องการ และเพื่อนำมาปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการส่งเสริม และการทำงานของหน่วยงานทางการศึกษาในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายในเรื่องนี้ให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายในทุกมิติ

3. ควรศึกษาพัฒนาแนวทางส่งเสริมให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ในรูปแบบอื่นที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งกว่า